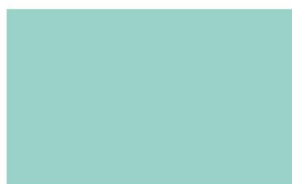
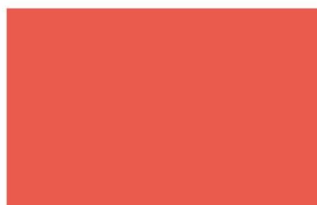

Rapport

Gevolgen coronacrisis voor Dorps- en Buurthuizen

|doarp|s|wurk|
mei elkoar, foar elkoar

Colofon

Rapport: Gevolgen coronacrisis voor dorps- en buurthuizen

Datum: 4 juni 2020

De enquête is in mei 2020 uitgezet. De wereld zag er toen anders uit dan nu. Het was toen nog niet duidelijk of dorps- en buurthuizen vanaf 1 juni open mochten.

©Stichting Doarpswurk

Buorren 28

9012 DH Raerd

Fryslân

T: 0566-625010

M: info@doarpswurk.fr!

I: www.doarpswurk.fr!

Inhoudsopgave

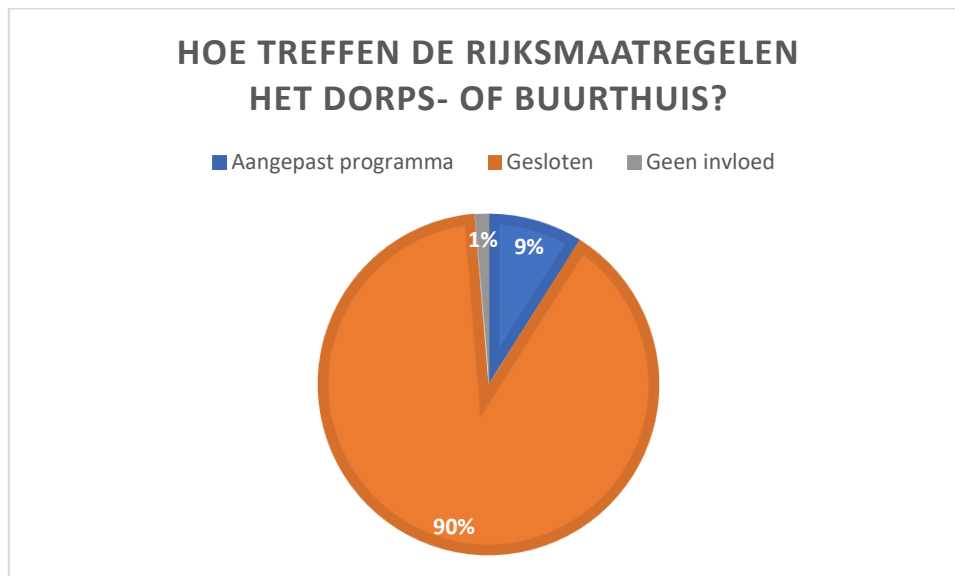
Aanleiding	4
Gevolgen sluiting dorps- of buurthuis	6
Verwachte gevolgen 1,5 meter-samenleving	11
Conclusie	13

Aanleiding

Veel dorps- en buurthuizen ondervinden nadelige gevolgen van de coronacrisis. Het sociale leven is nagenoeg stil komen te liggen. Met ingang van 16 maart zijn bijna alle dorps- en buurthuizen gesloten waardoor zij inkomsten mislopen. Dat geeft zorgen voor de toekomst van het dorps- of buurthuis als ontmoetingsplek in Friese dorpen.

Elk dorps- of buurthuis is verschillend: van grote Multifunctionele Centra tot kleine dorpshuizen. De maatregelen kunnen daardoor op dorpshuisniveau verschillen, in dit rapport wordt gekeken naar de hoofdlijnen.

Doarpswurk heeft een enquête opgesteld om de gevolgen van de coronacrisis in kaart te brengen. De enquête is door 80 dorps- en buurthuizen in heel Fryslân ingevuld. Ruim 90% van deze dorps- en buurthuizen geeft aan dat zij de deuren hebben moeten sluiten (zie figuur 1). Met een aangepast programma heeft 9% van de ondervraagden het dorps- of buurthuis (deels) open weten te houden.

Figuur 1 Hoe treffen de Rijksmaatregelen het dorps- of buurthuis?

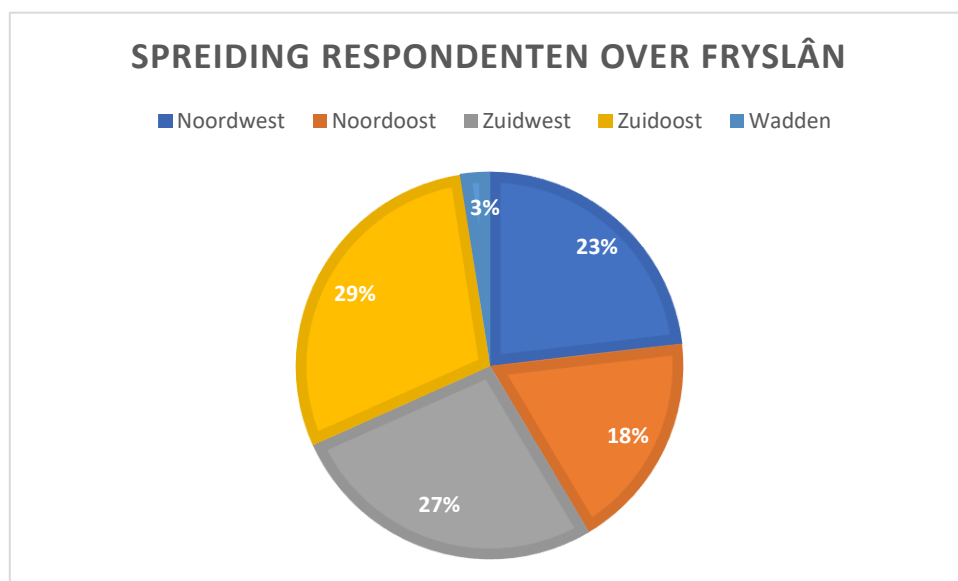
Dorps- en buurthuizen in Fryslân

De meeste dorps- en buurthuizen die de enquête hebben ingevuld (70%) zijn eigendom van een stichting of vereniging. Dit komt overeen met het algemene beeld in Fryslân. Dat betekent dat deze dorps- en buurthuizen zelf moeten zorgen voor inkomsten om hun dorps- of buurthuis draaiende te houden. De overige dorps- en buurthuizen die de enquête hebben ingevuld zijn eigendom van een gemeente waarbij het gebouw gehuurd wordt of tegen een symbolisch bedrag gebruikt mag worden. Het gaat bij elkaar om een kleine (20%) van de dorps- en buurthuizen.

Het dorps- of buurthuis draait in de meeste gevallen (74%) volledig op vrijwilligers. Zij beheren het dorps- of buurthuis en draaien bardiensten. Een klein deel van de respondenten (17%) heeft personeel in dienst in de vorm van een beheerder, daarnaast zijn er nog een aantal dorps- of buurthuizen die hun gebouw verpachten (12%).

De meeste dorps- en buurthuizen verwerven inkomsten uit de verhuur van ruimten aan verenigingen en anderen (92%) en inkomsten uit barexploitatie (85%). Dit zijn de twee pijlers die dorps- en buurthuizen draaiende houden. Een kleiner percentage bestaat uit subsidies, contributies en bijdragen van activiteiten en pachtinkomsten.

De enquête is uitgezet onder alle dorps- en buurthuizen in Fryslân. De provincie is onderverdeeld in 5 regio's: Noordwest, Noordoost, Zuidwest, Zuidoost en de Waddeneilanden. De gemeenten Harlingen, Waadhoeke en Leeuwarden vallen onder Noordwest. De gemeenten Noardeast-Fryslân, Dantumadiel, Tytsjerksteradiel en Achtkarspelen vallen onder Noordoost. De gemeenten Súdwest-Fryslân en De Fryske Marren onder Zuidwest. De gemeenten Heerenveen, Smallingerland, Opsterland en Oost- en Weststellingwerf vormen samen Zuidoost. De respondenten komen verspreid vanuit de hele provincie. De percentages lopen niet veel uiteen. Dat er aanzienlijk minder respondenten komen vanuit de Waddenregio valt toe te schrijven aan het feit dat daar een stuk minder dorps- en buurthuizen zijn dan in de rest van de regio's (zie figuur 2).

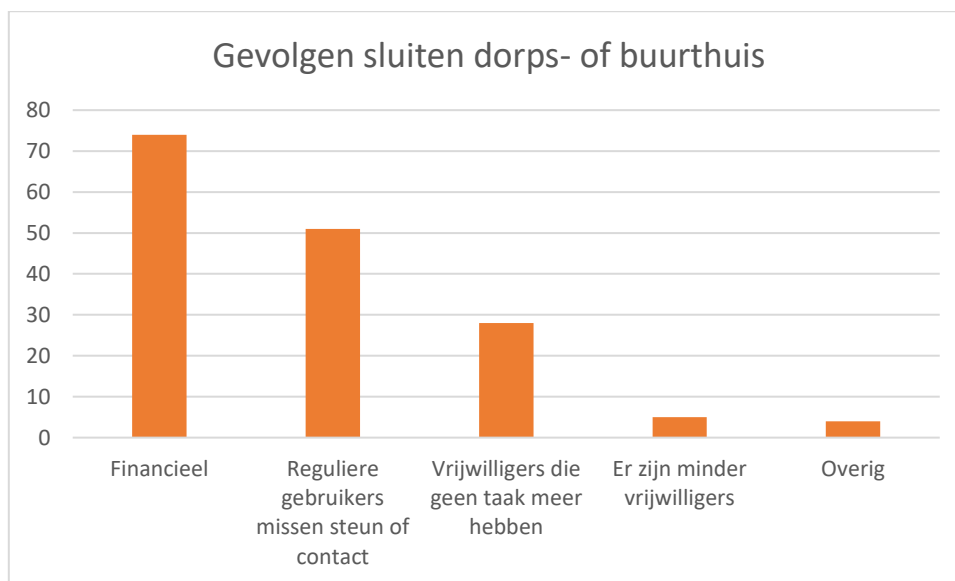

Figuur 2 Spreiding respondenten over Fryslân

Gevolgen sluiting dorps- of buurthuis

De sluiting van de dorps- en buurthuizen heeft gevolgen. De inkomsten voor een dorps- of buurthuis moeten grotendeels komen uit de verhuur van ruimten en inkomsten uit barexploitatie. Op 16 maart hebben bijna alle dorps- en buurthuizen hun deuren moeten sluiten. Dit heeft bij 96% van de respondenten geleid tot financiële gevolgen. Vaste lasten zoals gas, water, elektra en verzekeringen lopen door, terwijl de inkomsten zijn weggevallen.

De sluiting van het dorps- of buurthuis leidt niet alleen tot financiële nood, een groot deel van de respondenten geeft aan dat reguliere gebruikers van het dorps- of buurthuis contact en steun missen. Een gevolg van de sluiting is dat er vrijwilligers zonder taken zijn en een klein deel geeft aan dat er minder vrijwilligers beschikbaar zijn nu het dorps- of buurthuis gesloten is (zie figuur 3).

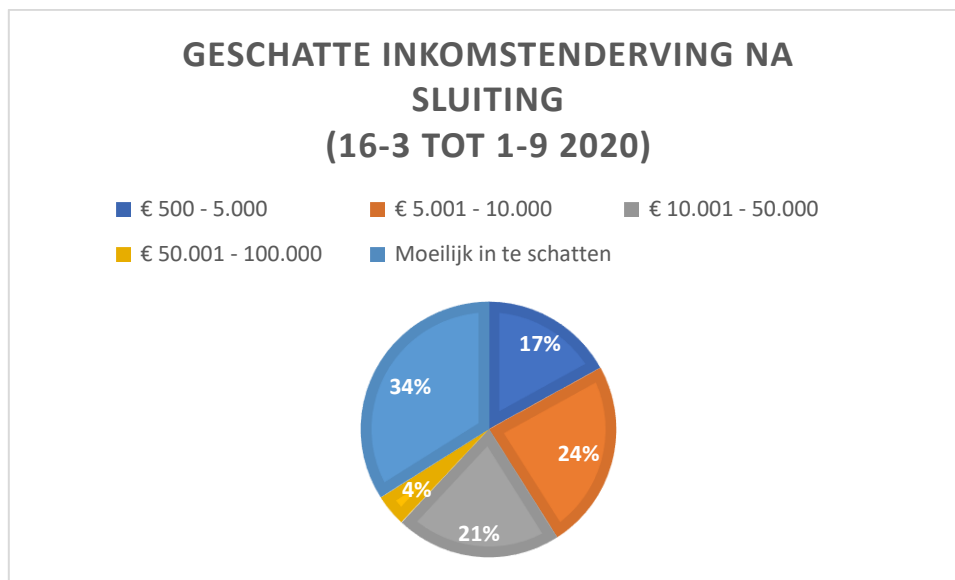

Figuur 3 Gevolgen sluiten dorps- of buurthuis

“ We souperen een deel van onze reserve op en stellen onderhoud uit “

Geschatte inkomstendering door sluiting

De respondenten geven bijna allemaal aan dat de sluiting financiële gevolgen heeft voor hun dorps- of buurthuis. De geschatte bedragen die dorps- en buurthuizen denken mis te lopen in de periode van 16 maart tot 1 september 2020 lopen uiteen van € 500,- tot € 100.000,-. Een groot gedeelte van de respondenten kan nog niet aangeven hoe hoog de gederfde inkomsten zijn (34%) (zie figuur 4). Dit hangt af van de versoepeling van de maatregelen: wanneer mag het dorps- of buurthuis weer open en kunnen er in de zomer activiteiten en evenementen plaatsvinden? Deze onzekerheid maakt het lastig voor dorps- en buurthuizen om een schatting te geven.

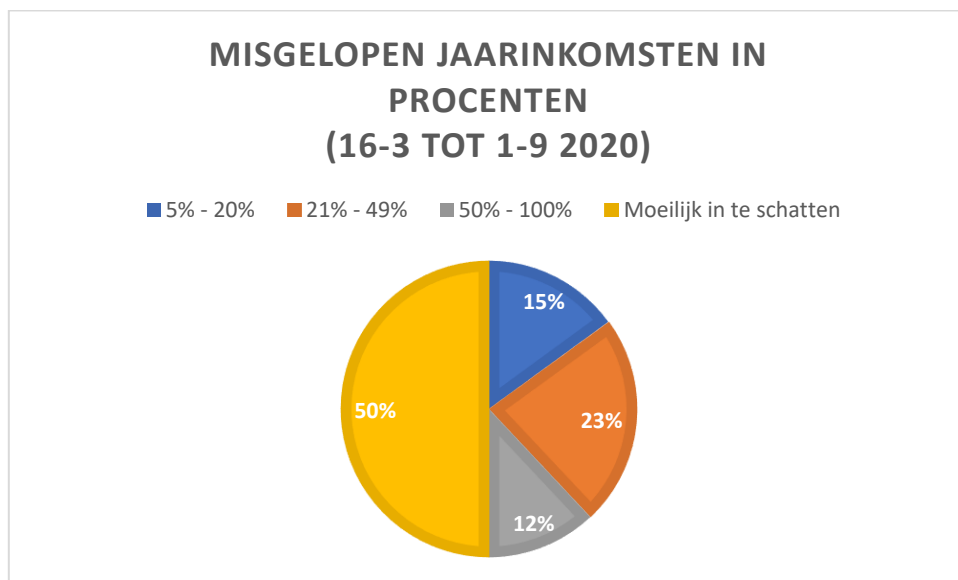

Figuur 4 Geschatte inkomstendering na sluiting

De meeste dorps- en buurthuizen geven aan dat zij in de komende 6 maanden een bedrag tussen de € 5.000,- en € 45.000,- aan inkomsten zullen missen. Vooral de grotere dorps- en buurthuizen lijken het zwaar te krijgen, doordat ze meer huurinkomsten missen en hogere lasten hebben. De financiële tekorten zullen gevolgen hebben voor de reserves die in jaren zijn opgebouwd en geplande investeringen in renovatie, innovatie en verduurzaming.

**“ We kunnen overleven op eigen middelen tot
halverwege september. Dus er zal snel iets
moeten gebeuren “**

Voor respondenten is het moeilijk in te schatten hoeveel inkomsten zij precies zullen mislopen (zie figuur 5). Het grootste gedeelte van de respondenten schat in 21 tot 49% van de jaarinkomsten mis te lopen, 15% van de respondenten denkt tussen 5 en 20% en 12% denkt zelfs 50% of meer mis te lopen.

Figuur 5 Misgelopen jaarinkomsten in procenten

Wat betekent dit voor de exploitatie?

De coronacrisis raakt de exploitatie van dorps- en buurthuizen. Van de respondenten geeft het grootste gedeelte aan de exploitatie rond te kunnen krijgen. Een klein deel van de respondenten (7%) geeft aan dat er nauwelijks gevolgen zijn voor de exploitatie. De grootste groep (70%) geeft aan dat er een financieel tekort ontstaat, maar tot 1 september dit kan opvangen door middel van reserves of andere buffers (zie figuur 6).

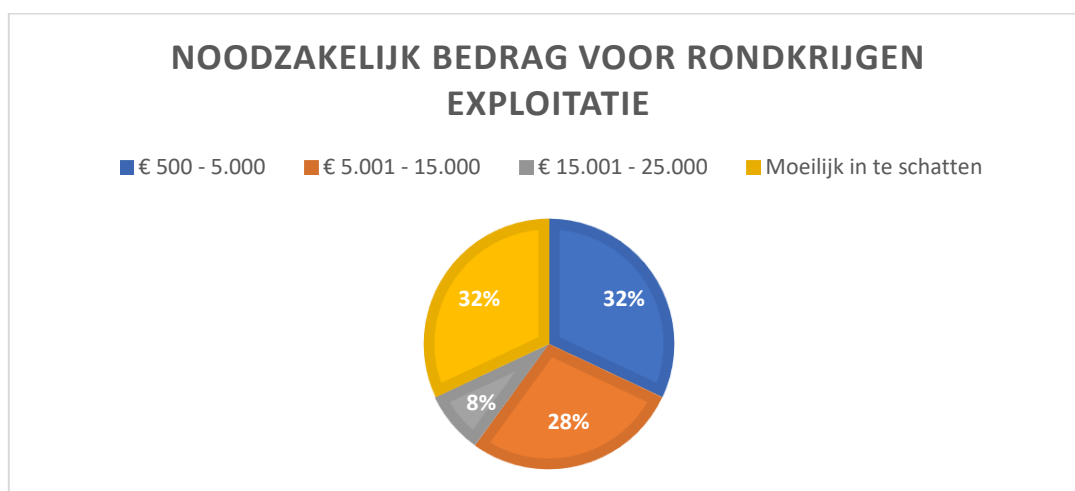
Voor 23% van de respondenten zijn de gevolgen voor de exploitatie echter groter. Zij stellen dat de gevolgen van de coronacrisis ervoor zorgt dat er een financieel tekort ontstaat dat niet op te vangen is door desbetreffende dorps- en buurthuizen.

Figuur 6 Gevolgen voor exploitatie

De respondenten die aangaven een tekort te verwachten dat niet is op te vangen (23%) is gevraagd wat voor bedrag nodig zou zijn om het tekort wel op te kunnen vangen. De bedragen die genoemd worden variëren tussen de € 500/1000,- tot € 20.000,-. Ongeveer een derde van de deelgenomen dorps- en buurthuizen vindt het lastig om inzichtelijk te maken met wat voor bedrag zij de exploitatie wel rond kunnen krijgen en daarmee overeind blijven. Het overgrote deel van de respondenten (60%) is geholpen met een bedrag tussen de € 500,- en € 15.000,-, waarvan iets meer dan de helft aangeeft met een bedrag van € 500,- tot € 5.000,- de exploitatie rond kan krijgen. Het andere deel geeft aan een bedrag van € 5.000,- tot € 15.000,- nodig te hebben. Een kleine minderheid (8%) denkt meer dan € 15.000,- nodig te hebben (zie figuur 7).

“ Ons dorps­huis komt, net als veel andere dorps­huizen, voor geen enkele regeling vanuit Den Haag in aanmerking, terwijl ze juist zo’n belangrijke rol hebben in onze samenleving “

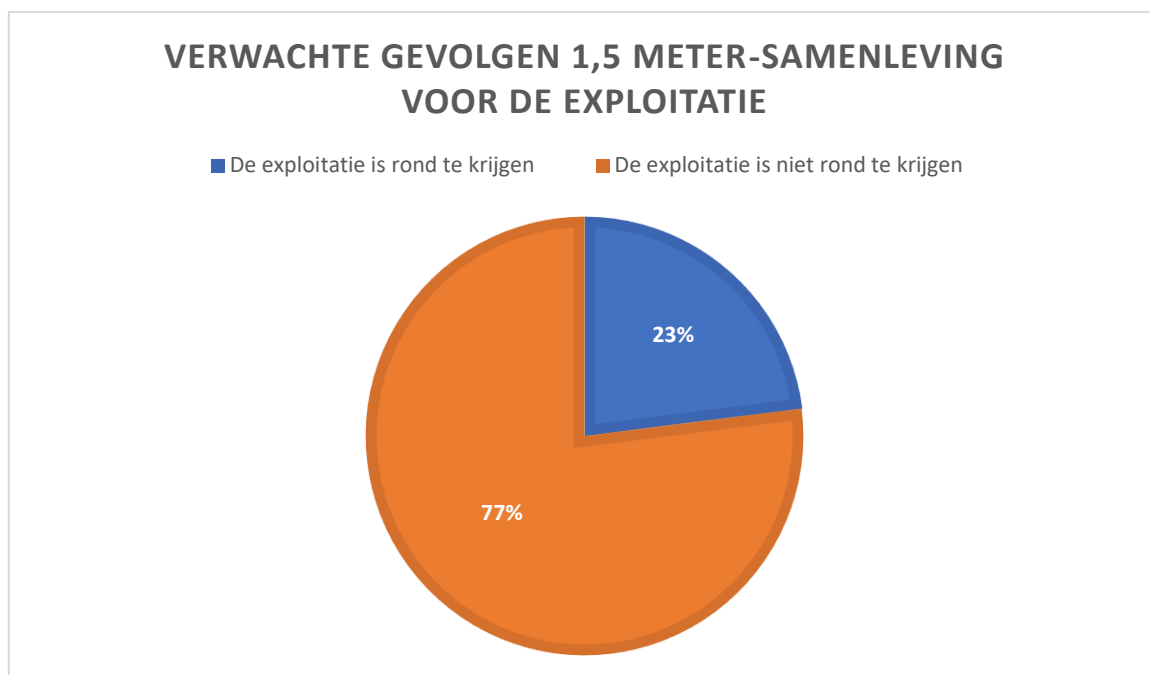

Figuur 7 Noodzakelijk bedrag voor rondkrijgen exploitatie

Verwachte gevolgen 1,5 meter-samenleving

Hoewel de toekomst onduidelijk is en de inrichting van een 1,5 meter-samenleving nog allerlei vragen oproept, is aan de dorps- en buurthuizen de vraag voorgelegd hoe zij de 1,5 meter-samenleving voor zich zien voor hun dorps- of buurthuis. Een indirect gevolg van de coronacrisis zijn de problemen die voortvloeien uit de 1,5 meter-samenleving.

Doarpswurk heeft een aantal webinars georganiseerd voor dorps- en buurthuizen waaruit bleek dat dorpshuizen aan het nadenken zijn over het inrichten van een '1,5 meter-dorpshuis'. Vanaf 1 juni willen zij weer graag open met inachtneming van de RIVM-richtlijnen. Respondenten geven aan dat mocht de 1,5 meter-samenleving het 'nieuwe normaal' worden, dorps- en buurthuizen problemen voorzien voor hun exploitatie.

Figuur 8 Verwachte gevolgen 1,5 meter-samenleving voor de exploitatie

Het grootste gedeelte van de respondenten (77%) denkt namelijk dat zij hun exploitatie vanaf 1 september niet rond kunnen krijgen met intrede van de 1,5 meter-samenleving (zie figuur 8). De 1,5 meter-samenleving maakt het lastig om activiteiten te organiseren, zeker activiteiten waar fysiek contact onvermijdelijk is, waardoor ook inkomsten uit barexploitatie en zaalverhuur voor een gedeelte vervallen. Grote evenementen kunnen tot 1 september niet worden georganiseerd en na 1 september is dit nog onzeker. De onzekerheid of verenigingen en dorpsbewoners wel naar een dorps- of buurthuis durven komen als de centra straks weer open mogen is een zorg bij dorps- en buurthuizen.

Er is daarom gevraagd wat voor bedrag dorps- en buurthuizen per jaar tekort denken te komen. Wederom is het voor veel respondenten (zo'n 50%) nog niet of slecht in te schatten wat zij te kort denken te komen door de intrede van de 1,5 meter-samenleving. De andere helft geeft verschillende bedragen aan die zij denken te missen waardoor de exploitatie niet meer is rond te krijgen. De bedragen variëren namelijk van enkele duizenden euro's tot bedragen rond de € 30.000,-.

Conclusie

Op basis van de enquête zijn een aantal conclusies te trekken. De conclusies kunnen op dorps- of buurthuis niveau enigszins afwijken, aangezien de situatie niet voor alle dorpshuizen gelijk is. In grote lijnen kunnen we stellen dat ruim 90% van de deelnemende dorps- en buurthuizen directe financiële problemen ondervindt van het sluiten van het dorps- of buurthuis. De financiële gevolgen worden in deze enquête het vaakst genoemd, maar ook wordt het gemis van het dorps- of buurthuis als ontmoetingsplaats genoemd in de enquête.

Sociale functie in het dorp

Juist in deze tijd wordt het belang van de sociale functie van een dorps- of buurthuis duidelijk. Het gemis van contact tussen verenigingen en andere dorpsbewoners wordt gezien als een groot gemis, terwijl die behoefte nu misschien wel groter is dan ooit. Een gevolg van de sluiting van het dorps- of buurthuis is daarnaast dat de betrokkenheid bij het dorps- of buurthuis van vrijwilligers over een langere periode minder wordt wat kan leiden tot het afhaken van vrijwilligers. De 1,5 meter-samenleving baart vrijwilligers ook zorgen, aangezien vrijwilligers door hun leeftijd vaker tot de risicogroep behoren.

Korte termijn gevolgen voor dorps- en buurthuizen

De sluiting van het dorps- of buurthuis heeft ervoor gezorgd dat inkomsten zijn teruggevallen of helemaal weggevallen. Er zijn weinig tot geen activiteiten meer in de dorps- en buurthuizen wat directe gevolgen heeft voor de exploitatie, terwijl de vaste lasten wel doorlopen. Voor de komende 6 maanden (vanaf 16 maart) verwacht het grootste deel van de dorps- en buurthuizen, die de enquête hebben ingevuld, een bedrag tussen € 5.000,- en € 45.000,- mis te lopen. Ruim 70% van de dorps- en buurthuizen geeft aan dit tekort op de korte termijn op te kunnen vangen. De financiële tekorten nopen tot het aanspreken van de reserves en buffers die in de afgelopen jaren zijn opgebouwd. De buffers verdwijnen als sneeuw voor de zon wat ten koste gaat van toekomstige investeringen in renovatie, innovatie en verduurzaming van de dorps- en buurthuizen. Een kwart van de dorps- en buurthuizen die de enquête heeft ingevuld, geeft aan dat zij de tekorten op de korte termijn niet kunnen opvangen. Met als gevolg dat deze dorps- en buurthuizen zonder steun niet kunnen blijven bestaan.

Lange termijn gevolgen als gevolg van de 1,5 meter-samenleving

De coronacrisis heeft directe gevolgen voor de inkomsten, exploitatie en de sociale functie van dorps- en buurthuizen. De 1,5 meter-samenleving die het nieuwe 'normaal' gaat worden heeft gevolgen voor de dorps- en buurthuizen op de lange termijn. De meeste dorps- en buurthuizen willen per 1 juni opengaan, maar 77% voorziet problemen voor de exploitatie door de 1,5 meter-samenleving. Voor met name kleine dorps- en buurthuizen is het lastig om de RIVM-maatregelen ten uitvoer te brengen en daarmee het dorps- of buurthuis rendabel te laten draaien.

Dorps- en buurthuizen voorzien op de lange termijn (na 1 september) problemen voor hun exploitatie. Als verenigingen hun activiteiten nog steeds niet of beperkt kunnen uitvoeren zal dat gevolgen hebben voor de inkomsten. Het is daarnaast onduidelijk of verenigingen en dorpsbewoners überhaupt naar het dorps- of buurthuis durven komen. Dit heeft ook gevolgen voor de sociale functie van het dorps- of buurthuis. De grote onzekerheid maakt het voor dorps- en buurthuizen lastig om in te schatten wat zij denken tekort te komen door de 1,5 meter-samenleving.

Team Doarpswurk